

ANKARA AYAŞ AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/27

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 8/5/2024 tarih ve 2024/485 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler	3
B. Kurum Personeli.....	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	5
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	5
A. Fiziksel Koşullar	5
B. Yönetim ve Personelin Tutumu	9
C. Beslenme.....	10
D. Sağlık Hizmetleri	11
E. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri	13
F. Sosyal, Kültürel, Mesleki, Eğitsel ve Sportif Etkinlikler	13
G. Dış Dünya ile İletişim.....	15
H. İşyurtları ve Çalışma Koşulları	17
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	18
A. Değerlendirme.....	18
B. Tavsiyeler.....	18
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	18
2. Ankara Büyükşehir Belediyesine Yönelik Tavsiye	18

KISALTMALAR

AIÖK	: Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
ARDEF	: Araştırma Değerlendirme Formu
m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
para.	: Paragraf
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca, OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 14'üncü maddesi uyarınca; *“Açık ceza infaz kurumları, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden yoksun bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu hükmüne bağlanmıştır. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında, 28/8/2023 tarihinde Ayaş Açık Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu Üyesi ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ..., Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi doğrultusunda görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti odaların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. İdareden edinilen mahpusların yerleşim planına ilişkin belge üzerinden, İdarenin dahli olmadan farklı suç türlerinden mahpusların bulunduğu odalar seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mahpusların tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara TİHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş ve gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi biri görüşme yapılan bölümlere alınmamıştır. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve bu amaçla bir takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, 9/1/2023 tarihli ve 2023/03 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu kararı ve Başkanlık makamının 28/8/2023 tarihli ve 26012 sayılı oluruna istinaden 28/8/2023 tarihinde Ayaş Açık Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümlülere ifade etmektedir.

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. 1997 yılında faaliyete geçen Kurum, Ankara'nın Ayaş ilçesinde olup ilçe merkezine 2.5 kilometre mesafede bulunmaktadır.

10. Ayaş ilçe merkezine, Ankara il merkezinden toplu taşıma ile ulaşım sağlanabiliyor olsa da Ayaş ilçe merkezinden Kuruma güzergâhı olan bir toplu taşıma aracı bulunmamaktadır. Bu hususta, Kurum İdaresi tarafından Ankara Büyükşehir Belediyesinden 3 adet servis talep edildiği ifade edilmiş, Ziyaret Heyeti tarafından incelenen belgelerden Ankara Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Daire Başkanlığının servis talebini reddettiği görülmüştür.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda; kadrolu 181 personel, geçici görevli 13 personel olmak üzere toplam 194 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve görev dağılımı aşağıdaki şekildedir:

ÜN VAN	MEVCUT PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	2
İdare Memuru	3
Öğretmen	1
Psikolog	2
İnfaz ve Koruma Başmemuru	4
İnfaz ve Koruma Memuru	145
Ambar Memuru	1
Sağlık Memuru	1
Bilgisayar Teknisyeni	3
Kaloriferci	1
Hizmetli	1
Teknisyen	10
Memur	1
Şoför	10

Mühendis	3
Sürekli İşçi	3
Sayman	2
TOPLAM	194

12. Kurumda görev yapan personelin öğrenim durumu aşağıdaki şekildedir:

EĞİTİM DÜZEYİ	PERSONEL SAYISI
İlköğretim	2
Ortaokul	1
Lise	68
Ön Lisans	37
Lisans	83
Yüksek Lisans	3
TOPLAM	194

13. Kurumda görev yapan personelin; Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı tarafından düzenlenen yıllık hizmet içi eğitim programları çerçevesinde; Yetiştirme Eğitimi, Personel Disiplin İşlemleri Eğitimi, Liderlik ve Yöneticilik, Eşik Puan ve Erken İyileşme Uygulamalı Eğitimi, Yönetim Uygulamaları Eğitimi, İnfaz ve Koruma Başmemurluğu Birim Eğitimi, Vardiya Personeli Uygulama Eğitimi, Açık Ceza İnfaz Kurumu Personeli Eğitim Programı Geliştirme Çalıştayı, Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri Eğitimi, Fırar ve Fırar Girişimlerini Önleme Eğitimi, Bilgi Edinme ve Toplama Eğitimi, Hizmetli Personel Eğitimi, İşyurdu Müdürlüklerinde Çalışan Sayman ve Muhasebe Memurlarına Yönelik Mesleki ve Kişisel Gelişim Eğitimi, Emanet Eşya Birimi Eğitimi, Emanet Para Birimi Eğitimi, Teknik Hizmetler Birimi Eğitimi, Teknisyen Uyum Eğitimi, Ambar Birimi Eğitimi, Ceza İnfaz Kurumları Reçete Provizyon Sistemi Eğitimi, Sağlık Uygulamaları Eğitimi, İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitimi, Mektup Okuma Birimi Eğitimi, Telefon Görüşürme Birimi Eğitimi, Mahkûm Kabul Birimi Eğitimi, Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi ve Mutemetlik İşlemleri Eğitimi aldığı öğrenilmiştir. Ayrıca, Kurum İdaresi tarafından hizmet içi eğitim kapsamında insan hakları kurs programının da verildiği ifade edilmiştir.

14. Kurumda İş Güvenliği Uzmanı bulunmakta olup tüm personele söz konusu uzman tarafından İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi verildiği belirtilmiştir.

15. Kurumda, vardiya personeli çalışma sistemi, vardiya şoför çalışma sistemi, gündüz personeli çalışma sistemi olmak üzere 3 tip çalışma modelinin uygulandığı; gündüz çalışan personelin çalışma saatlerinin 08.30-17.30, vardiya şoförünün ve vardiya infaz ve koruma memurlarının çalışma saatlerinin 08.00-20.00 / 20.00-08.00 şeklinde uygulandığı aktarılmıştır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

16. Ziyaret tarihinde Kurumda 288 mahpus kayıtlıdır. Mahpuslardan 3'ü özel izinde³ olup ziyaret anında Kurumda fiili olarak kalan mahpus sayısı 285'tir. Kurumun artırılmış kapasitesi ise 550 kişidir.

17. Kurumda kadın ve yabancı mahpus bulunmamaktadır.

18. Kurumda; astım hastası 1, diyabet hastası 4, tansiyon hastası 6, kalp hastası 1, tüberküloz hastası 1 ve hepatit (B ve C) hastası 2 olmak üzere kronik rahatsızlığı bulunan toplam 15 mahpus bulunmaktadır. Tüberküloz hastası olan mahpusun, odasında izole edilmeye çalışıldığı ve maske kullandığı görülmüştür. İdare ile yapılan görüşmede, söz konusu mahpusun sağlık durumu nedeniyle çalışma koşullarına uyum sağlayamayacağı gerekçesiyle kapalı ceza infaz kurumuna iade edileceği⁴ bilgisi alınmıştır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

19. Kurum, 258.866 m² arazi üzerine inşa edilmiş olan 15.560 m² kapalı alan ile hizmet vermektedir.

³ 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 95'inci maddesi: "Açık ceza infaz kurumlarında bulunanlarla kapalı ceza infaz kurumunda olup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazananlara, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini veya güçlendirmelerini ve dış dünyaya uyumlarını sağlamak amacıyla kurum en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet Başsavcılığının onayı ile üç ayda bir, yol hariç yedi güne kadar izin verilebilir. (Ek cümle: 14/4/2020-7242/39 md.) Hastalık veya doğal afet gibi zorunlu hâllerde bu izinler birleştirilerek kullanılabilir."

⁴ 2/9/2012 tarihli ve 28399 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin 12'inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi: "Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesi gereğince doğrudan açık kurumlara gönderilenler hariç olmak üzere; yaş, sağlık durumu, bedensel veya zihinsel yetenekleri bakımından çalışma koşullarına uyum sağlayamayacakları tespit edilenler, (...) kurum yönetim kurulu kararı ile kapalı kurumlara iade edilir ve bu karar derhâl infaz hâkimliğinin onayına sunulur."

20. Kurum bahçesinde toprak futbol sahası, suni çim döşenmiş yürüyüş alanı ve açık hava spor ve egzersiz alanı bulunmaktadır. Bahçenin düzenli ve bakımlı olduğu, ağaç gölgelerinde mahpusların oturabileceği bank ve masaların bulunduğu gözlemlenmiştir.

21. Kurum ana binası 2 kattan oluşmaktadır. Alt katta personel yemekhanesi, mahpus yemekhanesi, kazan dairesi, çamaşırhane, depo, mutfak, televizyon salonu ve çamaşırhane; üst katta ise mescit, toplantı salonu, televizyon salonu, kantin, emanet eşya deposu, çay ocağı, berberhane, kütüphane, toplantı salonu, psiko-sosyal servis ve revir yer almaktadır.

22. Kurumda alt katta 8, üst katta 8 olmak üzere mahpusların yatakhane olarak kullandığı toplam 16 oda mevcuttur. Odaların tümünün ölçüleri aynı olup yükseklikleri 3 metre, genişlikleri 6 metre, uzunlukları 11 metre olmak üzere toplam büyüklükleri 66 m²'dir.

23. Her odada 16 adet 2 kişilik ranzalar halinde 32 yatak bulunmaktadır. Ziyaret tarihinde, odaların birinde 5 mahpus, birinde 13 mahpus, birinde tüberküloz hastası olan 1 mahpus ve 10 odada ise 23 ila 27 mahpus kalmaktadır. Kalan 3 odanın ise ziyaret anında boş olduğu görülmüştür. Kullanım halinde olan 23 ila 27 kadar mahpus bulunduran 10 odada hareket alanının kısıtlı olduğu ve hükümlü başına düşen yaşam alanının⁵ yaklaşık 2.4 m² ila 2.9 m² arasında olduğu gözlemlenmiştir.

24. İdare tarafından Kuruma çok sayıda mahpusun nakil geleceği ve mahpusların odalarına yerleştirilmesi hususunda karışıklık yaşanmaması için düzenlemelerin önceden yapıldığı, boş yahut az sayıda mahpusun bulunduğu odalara nakil gelecek mahpusların yerleştirileceği ifade edilmiştir.

25. Mahpusların yatakhane olarak kullandıkları odalarda 3 adet pencere ile doğal ışığın sağlandığı ve odaların aydınlık olduğu, ancak kalabalık koşullarda havalandırma yönünden pencerelerin yetersiz kaldığı gözlemlenmiştir.

26. Odalarda her mahpusun kendisine ait yatak, yastık, nevresim ile battaniyesinin olduğu ve mahpus sayısı kadar dolabın bulunduğu görülmüştür.

⁵ Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi, AİÖK, Ceza İnfaz Kurumlarında Mahkûm Başına Düşen Yaşam Alanı, AİÖK standartları, CPT/Inf (2015) 44, para. 10, 21: "CPT'nin son yıllarda açıkça belirttiği gibi asgari yaşam alanı standardına oda içindeki banyo ve tuvalet alanı dâhil değildir. Sonuç olarak tek kişilik bir oda 6m² olmalı, ayrıca (genellikle 1 m² ila 2 m² tutarında) bir banyo/tuvalet eklentisi bulunmalıdır. Aynı şekilde çok kişilik odalardaki banyo/tuvalet bölümü de kişi başına düşen 4 m² hesabından ayrı tutulmalıdır. Ayrıca bir mahkûmdan fazlasını barındıran her odada banyo ve tuvaletler tamamen ayrılmış olmalıdır. (...) CPT hiçbir zaman oda boyutu standartlarının mutlak olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünmemiştir. Bir başka deyişle CPT, özellikle mahpusların her gün önemli miktarda bir vakti oda dışında geçirebilmeleri (atölyelerde, sınıflarda veya diğer aktivitelerde) gibi hafifletici faktörler bulunduğu sürece, asgari standartlarından küçük bir sapmanın otomatik olarak söz konusu mahkum(lar)ın insanlık dışı ve onur kırıcı muamele gördükleri anlamına gelebileceği görüşünü benimsememektedir. Bununla birlikte CPT böyle durumlarda bile hâlâ asgari standarda bağlı kalınmasını tavsiye etmektedir. "

27. Kurumda bulunan mahpuslara yaz aylarında 1 adet, kış aylarında ise hava sıcaklıklarına göre 2 veya 3 adet battaniye⁶ verildiği belirtilmiştir.

28. Yaşlı ve kronik rahatsızlığı olan mahpusların İdareye ve diğer ortak alanlara ulaşımını kolaylaştırılacak şekilde alt kattaki odalara yerleştirildiği anlaşılmıştır.

29. Kurumun alt katında ortak olarak kullanılan banyo yer almaktadır. Banyo, hamam şeklinde tasarlanmış ve koğuşlara göre kullanım sırasına ilişkin çizelge banyo kapısına asılmıştır. Hamamın temiz tutulduğu ve kullanıma hazır olduğu görülmüştür. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde; banyonun hamam şeklinde kullanılıyor olması sebebiyle mahremiyet kaygısı taşıdıkları, bireysel olarak duş alabilecekleri banyo tasarımı talep ettikleri ifade edilmiştir.

30. Kurumun alt katında 13 tuvalet ve 18 lavabo, üst katında ise 13 tuvalet ve 25 lavabo bulunmaktadır.

31. Alt katta 1 adet ve üst katta 1 adet olmak üzere engelli mahpusların kullanımına ayrılmış toplam 2 tuvalet bulunmaktadır. Engelli mahpuslara ayrılan tuvaletlerin anahtarlarının yürüme güçlüğü çeken 2 mahpusta bulunduğu ve tuvaletlerin sadece söz konusu mahpuslar tarafından kullanıldığı anlaşılmıştır. Ancak tuvaletlerde engelli bireylere uygun tutunma barı olmadığı görülmüş ve yürüme güçlüğü çeken mahpuslarla yapılan görüşmede tuvaleti kullanmakta zorlandıkları ifade edilmiştir. Ziyaret tarihinden sonra raporlama sürecinde İdare ile iletişime geçilmiş ve engelli mahpusların kullanımına ayrılmış tuvaletlere tutunma barı yapıldığı, tuvaletlerin engelli bireylerin erişimine uygun biçimde yenilendiği bilgisi alınmış ve bu hususa ilişkin fotoğraflar Kurumumuza iletilmiştir.

32. Kurum İdaresi tarafından odaların ve ortak alanların genel temizliğinin, kurum içi hizmetlerde ücret karşılığı çalışan mahpuslarca yapıldığı ifade edilmiştir. Odaların temizliğinin haftada 1 ve ortak alanların temizliğinin ise günlük olarak İdare tarafından temin edilen temizlik malzemeleriyle yapıldığı bilgisi verilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemeler sırasında odaların ve ortak alanların temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

33. Kurumdaki mescidin girişinde abdest alma alanı bulunmaktadır. Mescidin; mahpuslar ve personel tarafından aktif olarak kullanıldığı, ibadete uygun şekilde düzenlendiği, zemininin halı ile kaplı ve temiz olduğu gözlemlenmiştir. Abdest alma alanında personelin ve

⁶ 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik’in 15’inci maddesinin dördüncü fıkrası: “*Hükümlüler, kendilerine idare tarafından verilen nevresim takımı ve battaniye dışında, kantinden temin edilmek şartıyla bir adet nevresim takımı ve iklim koşulları değerlendirilerek idarenin uygun göreceği sayıda battaniye bulundurabilir.*”

mahpusların havlu, ayakkabı vb. kişisel eşyalarını koyabildikleri dolaplar olduğu ve alanın temiz tutulduğu görülmüştür.

34. Kurumun günlük kullanım ve içme suyu ihtiyacının 2 su kuyusundan alınan 100 ton kapasiteye sahip su deposuyla sağlandığı bilgisi verilmiştir.

35. Kurumda su dağıtımında kota uygulaması olmadığı, mahpuslara 24 saat temiz kullanım ve içme suyunun sağlandığı ifade edilmiştir. Sıcak suya erişimin ise İdare tarafından belirlenmiş çizelge dâhilinde yapıldığı iletilmiştir. Söz konusu çizelgeye göre sıcak su; hamam şeklinde tasarlanan banyo için pazartesi ve cumartesi günleri arasında toplam 2.5 saat, pazar günleri toplam 3 saat; tuvaletlerde bulunan lavabolarda ise hafta içi her gün 15 dakika ve hafta sonu her gün 15 dakika verilmektedir. İşyurtlarında bulunan mahpuslar için işyurduna gidiş ve dönüş saatleri dikkate alınarak sıcak su saatlerinin ayarlandığı ifade edilmiştir. Mutfakta ayrı bir banyo ve tuvaletin bulunduğu ve mutfakta çalışan mahpusların istedikleri zaman buradaki banyo ve tuvaleti de kullanabildiği görülmüştür.

36. Kurumda bulunan berber servisinde; sterilizasyon aleti ile temizlik ve hijyen malzemelerinin bulunduğu, kullanılan aletlerin temiz tutulduğu görülmüştür. Havluların güneşli temizlendiği, talep edenlere tek kullanımlık havlu verildiği öğrenilmiştir. Mahpusların berber hizmetinden ücretsiz olarak ayda 1 defa yararlanabildiği öğrenilmiştir.

37. Kurumda bulunan çamaşırhanede; 1 adet sanayi tipi büyük boy çamaşır makinesi, 1 adet sanayi tipi büyük boy kurutma makinesi, 1 adet hassas kıyafetler için ev tipi çamaşır makinesi, 1 adet paletli nevresim kurutma ve ütüleme makinesi bulunmaktadır. Mahpusların kıyafetleri için çamaşırhaneden ücretsiz olarak yararlandıkları, nevresim takımlarının yine ücretsiz olmak üzere haftada 1 defa yıkandığı ve buharlı dezenfeksiyona tabi tutulduğu belirtilmiştir. Ayrıca nevresim takımları ile yastıkların yıpranmaları halinde düzenli olarak yenileriyle değiştirildiği ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından koğuşlarda yapılan incelemeler neticesinde; nevresimlerin temiz olduğu ve yastık ile yatakların sağlam olduğu görülmüştür.

38. Kurum İdaresinin çamaşırlarını elde yıkamak isteyen mahpuslar için çamaşır yıkama çizelgesi hazırladığı görülmüştür. Çizelgeye göre hafta içi her gün 19.00-19.15 saatleri arasında ve hafta sonu 10.30-10.45 saatleri arasında elde çamaşır yıkama ve kişisel bakım için sıcak su verilmektedir. Kurumun arka bahçesinde açık havada çamaşır kurutmak için bir alan ayrıldığı ve çok sayıda çamaşır ipi bulunduğu görülmüştür.

39. Isınma, kömür yakıtı kullanılan kazan sistemi ile sağlanmaktadır. Odalarda ve koridorlarda yeterli büyüklükte ve sayıda kalorifer peteği bulunduğu görülmüştür. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde ısınma konusunda sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir.

40. Kurum İdaresi tarafından doğalgaz dönüşüm projesinin başlatıldığı bilgisi verilmiştir. Ziyaret tarihinden sonra raporlama sürecinde İdare tarafından doğalgaz dönüşüm projesinin tamamlandığı ve doğalgaz ile ısınmaya geçileceği aktarılmış, bu hususa ilişkin belgeler tarafımıza iletilmiştir.

41. Kurumda 61 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kameralar ortak yaşam alanlarını, işyurdu⁷ atölyelerini, güvenlik ve gözetim servisi alanlarını, çevre tel çitlerini ve nizamiye bölgesini görüntülemekte olup odalar ile tuvaletlerde ise mahremiyet gereği kamera bulunmamaktadır. Kapalı alanlar, kör nokta olmayacak şekilde görüntülenmektedir. Nizamiye bölgesi için ise 16 adet ek kameraya ihtiyaç duyulduğu ve temini için gerekli çalışmaların yürütüldüğü iletilmiştir. Kayıtların sistemde geriye dönük olarak 3 ay saklandığı görülmüştür. Ziyaret tarihinden sonra raporlama sürecinde İdare ile iletişime geçilmiş ve nizamiye bölgesindeki kamera sayısının ihtiyaç doğrultusunda temin edilerek artırıldığı ve yeni kameraların kayıtlarının sistemde geriye dönük olarak 6 ay saklanabileceği bilgisi verilmiş, bu hususa ilişkin belgeler tarafımıza iletilmiştir.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

42. Kurum İdaresi, mahpusların Kuruma kabulü sırasında Açık Ceza İnfaz Kurumuna Teslim Olma Belgesi'nin incelenerek kimlik tespitlerinin yapıldığı, Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) üzerinden dosya numarası verildiği, Eşkâl Bilgi Formu'nun doldurulduğu, parmak izlerinin alınarak parmak izi kayıt belgesinin oluşturulduğu; İlk Görüşme Formu doldurularak mahpusun genel sağlık durumu, kronik rahatsızlıkları, aile bilgileri, almış olduğu tedaviler hakkında bilgi sahibi olunarak revir birimi ile söz konusu bilgilerin paylaşıldığı, mahpuslar hakkında Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF)'in doldurulduğu, 3 gün içerisinde Kuruma kabul muayenelerinin yapıldığı ve odalarına İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile yerleştirildiği bilgisini vermiştir.

43. Kurumda, dilekçelerin görevli personel tarafından sabah sayımı sırasında toplandığı ifade edilmiştir. Dilekçelerin; nöbetçi müdür, sorumlu infaz ve koruma başmemuru ve evrak tasnifinden sorumlu infaz ve koruma memurundan oluşan komisyon tarafından

⁷ 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 No.lu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatlanması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 79'uncu maddesi: "İşyurtları, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde aşağıda belirtilen amaçları gerçekleştirmek amacıyla oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerdir: a) Hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarını koruyup geliştirmek. b) Hükümlü ve tutuklulara bir meslek ve sanat öğretmek. c) Ünitelerde üretilen ekonomik değerleri pazarlamak."

incelendiği, konusu ve dağıtımına göre tasnif kaşesi basılarak ilgili birime sevk edildiği bilgisi alınmıştır.

44. Kurum dışına yazılan dilekçelerde, üst yazının tarih ve sayısının dilekçe çıkış numarası olarak verildiği ve bu numara ile mahpusların dilekçelerinin akıbeti hakkında bilgilendirildiği iletilmiştir. Mahpuslar tarafından, dilekçelerinin toplanması ve ilgili makamlara iletilmesi hususunda bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir.

45. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, kendilerine karşı işkence ve kötü muamele konusu olabilecek herhangi bir davranış uygulanmadığını, genel olarak İdare ve Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Ziyaret heyeti tarafından da kötü muamele oluşturabilecek herhangi bir davranış veya bulguya rastlanmamıştır. Son bir yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasına ilişkin mahpuslar tarafından yetkili makamlara yapılmış bir şikâyet ya da başvuru bulunmamaktadır.

C. Beslenme

46. Kurumun yemekleri, haftalık yemek listesine göre hazırlanmaktadır. Mahpuslar ile personel aynı yemekleri yemektedir.

47. Hazırlanan haftalık yemek listesinde, diyetisyen ve gıda mühendisi imzasının mevcut olduğu görülmüştür. Özel diyet programına uyması gereken mahpuslar için diyetisyen ve uzman hekimler tarafından önerilen beslenme programlarına ilişkin iaşe temin edildiğine dair örnek belgeler incelenmiş, hazırlanan beslenme programına uyulduğu anlaşılmıştır.

48. Ziyaret Heyeti tarafından mutfak, kantin, soğuk hava ve kuru bakliyat depoları incelenmiş, bu alanların temiz olduğu, ürünlerin saklama koşullarına uygun bir şekilde muhafaza edildiği görülmüştür.

49. Yapılan incelemede yemek numunelerinin mevzuata⁸ uygun olarak 72 saat boyunca saklandığı ve önceki günlere ait yemek numunelerinin de mutfakta bulunduğu görülmüştür.

50. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde yemeklerin genel olarak lezzetli ve doyurucu olduğu belirtilmiştir.

⁸ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi: “Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.”

51. Ziyaret Heyeti tarafından öğle yemeği Kurum yemekhanesinde yenilmiş, yemeklerin lezzetli ve doyurucu olduğu, yemekhanenin temiz olduğu gözlemlenmiştir. Haftalık yemek listeleri incelendiğinde; yemeklerin yeterli çeşitlilikte olduğu, meyve ve sebzenin sıkça verildiği görülmüştür.

52. Kantinde gerçekleştirilen incelemede, kantine birden fazla marka ve türde ürün getirilerek çeşitliliğin sağlandığı, son kullanma tarihi geçen ürün bulunmadığı ve ürün fiyatlarının piyasa koşullarına göre uygun olduğu tespit edilmiştir. Mahpuslar gün sınırlaması olmadan kantinden faydalanabildiklerini, ürün çeşitliliğinin yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

53. Kurum şebekesinden verilen suyun içilebilir nitelikte olduğu ve kantinde pet şişe su satışının da yapılmakta olduğu belirtilmiştir.

54. İdare tarafından, Kurumda verilen suyun düzenli olarak Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından denetlendiği iletilmiş ve ilgili su analiz raporları Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş, analiz sonuçlarının 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmeliğe uygun olduğu anlaşılmıştır.

D. Sağlık Hizmetleri

55. Kurum Revirinin; sağlık memuru bölümü, muayene bölümü, yataklı hasta bölümü ve diş bölümü olmak üzere 4 bölümden oluştuğu görülmüştür.

56. Revir biriminde, 1 sağlık memuru ve 3 infaz ve koruma memuru 08.30-17.30 saatleri arasında hizmet vermektedir. Kurumda kadrolu hekim bulunmamaktadır. Sağlık muayenelerinin haftada 2 gün Kuruma gelen aile hekimi tarafından yapıldığı, yapılan muayene sonrası ileri tetkik ve tedaviye ihtiyaç duyulduğuna kanaat getirilen mahpusların bir üst basamak sağlık kuruluşuna sevk edildiği, sevk için Kuruma ait aracın kullanıldığı, acil müdahale gerektiren hallerde ise 112 Acil Çağrı Merkezinin aranarak mahpusların en yakın sağlık merkezine sevklerinin sağlandığı ifade edilmiştir. Mahpuslar ile yapılan görüşmelerde, hastaneye sevklerinin infaz ve koruma memurlarının gözetimi çerçevesinde, kelepçe takılmadan yapıldığı iletilmiştir.

57. Mahpusların muayene taleplerinin dilekçe ile alındığı ve aynı gün dilekçelerin değerlendirilerek muayenelerin yapılmasını sağlamak üzere planlama yapıldığı, hastaneye sevki gereken mahpuslar için Sağlık Bakanlığı Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) kullanılarak randevu alındığı öğrenilmiştir. Mahpuslar ile yapılan görüşmelerde kronik hastalığı olan mahpusların muayene ve ilaçlarının temininde sorun yaşanmadığı ancak hekimin haftada 2 gün gelmesi nedeniyle muayene taleplerinin karşılanmasında gecikmelerin

yaşanabildiği, başka cezaevinden nakil ile gelen mahpusların tedavi süreçlerinde aksama olduğu iletilmiş ve Heyet tarafından bu hususla ilgili olarak İdareye bilgi verilmiştir.

58. İdare tarafından sağlık personeli sayısı ile aile hekiminin gün ve çalışma saatlerinin yeterli olmadığı, bu sebeple mahpusların sağlık servislerinden yararlanmasında aksaklıklar yaşanabildiği ifade edilmiştir. Ziyaret tarihinden sonra raporlama sürecinde İdare ile iletişime geçilmiş ve bu hususla ilgili sıkıntının giderildiği, Ankara İl Sağlık Müdürlüğü tarafından aile hekiminin Kuruma gelme gün sayısının pazartesi, salı ve çarşamba günleri olmak üzere haftada 3'e çıkartıldığı bilgileri alınmış, bu hususa ilişkin belgeler tarafımıza iletilmiştir.

59. İdare tarafından son 1 yılda revir birimi tarafından gerçekleştirilen muayene ve işlem sayısının 498 ve hastaneye sevki yapılan mahpus sayısının 246 olduğu bilgisi alınmıştır.

60. Revir biriminde, her mahpus için hasta dosyası düzenlendiği görülmüştür. Dosyaların içeriğinde; ilk muayene formları, hastane muayene notları, yazılan reçetelerin bulunduğu, işyurdunda çalışan mahpuslara ait hastane muayene formları ve portör muayene formlarının ise ayrıca dosyalandığı görülmüştür.

61. Muayene odasında 1 adet yatak ile gerekli tıbbi teçhizat ve temel sağlık cihazı ünitesi bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından başta psikiyatrik ilaçlar olmak üzere revirde tutulan ilaçların kilitli dolaplarda, isme göre ayrılmış halde saklandığı ve ilaçların mahpuslara hafta içi tedavi saatinde revir personeli tarafından; hafta sonu ise vardiya başmemurları tarafından imza karşılığı kontrollü bir şekilde verildiğine dair çizelge tutulduğu görülmüştür. İdare tarafından mahpusların infaz ve koruma memuru nezaretinde sağlık dolabından insülin ilacı alabildiği iletilmiştir. Heyet tarafından ilaçların son kullanma tarihlerinin kontrol edilmesi sırasında bazı ilaçların son kullanma tarihinin geçtiği tespit edilmiş ve bu hususla ilgili olarak İdareye bilgi verilmiştir.

62. Kurum İdaresi tarafından, alerjik veya dermatolojik hastalıkları olan mahpusların tıbbi olarak önerilen nevresim takımlarının aileleri tarafından getirilebildiği belirtilmiştir.

63. Revirde ağız ve diş sağlığı için kullanılan diş ünitesinin ve temel diş tedavilerinin yapılabilmesi için gerekli olan tedavi malzemelerinin bulunduğu gözlemlenmiştir. Ancak ziyaret tarihinde Kurumda diş hekimi⁹ bulunmadığı için revirin diş sağlığı bölümünün kullanılmadığı görülmüştür. Ziyaret tarihinden sonra raporlama sürecinde İdare ile iletişime

⁹ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 13'üncü maddesinin birinci fıkrası: "Sağlık servisi; kurumda koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini cezaevi tabibinin başkanlığında yerine getiren servistir. Sağlık servisinde; cezaevi tabibi, diş tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru, hemşire ve hayvan sağlık memuru görev yapar."

geçilmiş ve Kuruma kadrolu dış hekimi ataması yapıldığı bilgisi alınmış, buna ilişkin belgeler tarafımıza iletilmiştir.

E. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri

64. Psiko-sosyal serviste; psikolog odası ve psiko-sosyal servis memuru bulunmaktadır. Serviste 2 psikolog ve 1 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

65. Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Bireysel Müdahale Programı (YARDM) kapsamında, Kuruma ilk kabulü yapılan mahpuslarla 3 gün içinde görüşme yapılarak ARDEF doldurulduğu ve psikolog tarafından düzenli olarak bireysel görüşmeler yapıldığı ifade edilmiştir. Mahpusların psikolog ile görüşme taleplerini dilekçe ile verdikleri ancak dilekçe olmadan da herhangi bir zamanda psiko-sosyal servise gelerek psikologla görüşebildikleri bilgisi verilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, mahpuslar psikoloğa ulaşmakta sorun yaşamadıklarını iletmışlerdir.

66. Denetimli serbestlik ve koşullu salıverilme kararlarının alınması öncesinde hazırlanan risk değerlendirmesi için psiko-sosyal serviste haftada yaklaşık olarak 10 görüşme yapıldığı öğrenilmiştir.

67. Mahpusların psikiyatrik nedenlerle hastaneye sevkinin gerektiği durumlarda, psikolog tarafından ön görüşme yapılmasının ardından hekim tarafından sevkin gerçekleştirildiği bilgisi verilmiştir.

68. İşyurdunda çalışan mahpuslar için psikolog tarafından rapor hazırlandığı ancak söz konusu mahpusların gün içerisinde işyurdu faaliyetlerinde buldukları için psiko-sosyal serviste grup çalışması yapılmadığı belirtilmiştir.

69. Kurumda son 1 yıl içerisinde kendine zarar verme ve intihar davranışı görülmediği, açlık grevi veya ölüm orucuna giren mahpus bulunmadığı bilgisi alınmıştır.

F. Sosyal, Kültürel, Mesleki, Eğitsel ve Sportif Etkinlikler

70. Kurum eğitim servisinde; 1 öğretmen, 1 kütüphaneci ve 1 eğitim servisi memuru görev yapmaktadır. İdare tarafından Kurumda; yaygın ve örgün eğitim çalışmaları, uzaktan eğitim çalışmaları, dini gelişim ve manevi rehberlik çalışmaları, okuma alışkanlığı kazandırma çalışmaları ile mesleki ve teknik eğitim çalışmaları yürütüldüğü belirtilmiştir.

71. Kurumda aktif olarak eğitim-öğretime devam eden mahpuslara ilişkin sayısal veriler aşağıdaki gibidir:

ÖĞRENİM KADEMESİ	KİŞİ SAYISI
Açık öğretim Ortaokulu	8
Açık öğretim Lisesi	41
Yüksek Öğretim/Örgün	5
Açık öğretim Fakültesi/Anadolu Üniversitesi	6
Açık öğretim Fakültesi/İstanbul Üniversitesi	1
Açık öğretim Fakültesi/Atatürk Üniversitesi	2
Meslek Yüksek Okulu	2
TOPLAM	65

72. Aktif olarak eğitim hayatına devam eden mahpusların ders kitabı ücretlerinin, Halk Eğitim Müdürlüklerinden karşılandığı bilgisi alınmıştır. Sınava girmesi gereken mahpusların kütüphanedeki bilgisayardan yararlanabildiği görülmüştür.

73. Kurum kütüphanesinde, toplam 5373 kitap bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından kütüphane incelenmiş, kitap sayısı ve çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüştür. Mahpusların Kurum Kütüphanesi dışında İlçe Halk Kütüphanesinden de faydalanabildikleri bilgisi verilmiştir. İdareden süre sınırlaması olmamakla birlikte, mahpusların aynı anda Kurum kütüphanesinden 2 adet, İlçe Halk Kütüphanesinden 2 adet olmak üzere toplam 4 adet kitap alabildiği bilgisi alınmıştır. Ayrıca son 1 yıl içinde 508 mahpusun, toplam 1411 adet kitaptan yararlandığı anlaşılmıştır.

74. Görüşülen mahpuslar, kitaba erişimde bir problem yaşamadıklarını belirtmiş, kütüphanede çalışan görevlilerin tutumundan memnun olduklarını eklemiştir.

75. Ziyaret Heyeti tarafından, eğitim servisinde tutulan etkinlik cetveli incelenmiş ve Kurumdaki mahpuslara; Birinci ve İkinci Kademe Okuma-Yazma Kursu, Aile İçi İletişim Kursu, Bulaşıcı Hastalık ve Korunma Yolları, İnsan Hakları, İş Sağlığı ve Güvenliği, Acil Durum Oryantasyon Eğitimi, İyi Hal Uygulamaları Bilgilendirme Dersi, Mesleki Yeterlilik Algısı, Öz Denetim Kursu, Sağlıklı Beslenme ve Egzersiz Kursu gibi çeşitli kurslar verildiği görülmüştür.

76. Kurumdaki hobi atölyesinin mahpuslar tarafından hafta içi 17.30-00.00 saatleri arasında ve hafta sonu 08.00-00.00 saatleri arasında kullanılabildiği bilgisi verilmiştir. Atölyede birçok maket model, el işi çalışması, ahşap ve boncuk çalışması olduğu görülmüştür.

77. Kurumda sosyal faaliyet olarak son bir yıl içinde; bilgi yarışması, film izleme aktivitesi, şiir dinletisi, dini bilgilendirme sohbetleri, özel gün ve haftalar ile bayramlarla ilgili sohbetleri de içeren toplam 88 faaliyet yapılmıştır. Eğitim servisi tarafından yapılan etkinlikler ve katılan mahpus sayısının tutulduğu cetvelde, mahpuslar tarafından etkinliklere toplam katılım sayısının 4271 olduğu görülmüştür.

78. Kurum bahçesindeki toprak futbol sahasının ve suni çim beslemeli yürüyüş alanının hafta içi 17'den sonra ve hafta sonları 8'den sonra kullandırıldığı ifade edilmiştir. Kurumun arka bahçesinde bulunan açık hava spor ve egzersiz ünitesinde spor aletleri ile masa tenisi seti bulunduğu görülmüş, mahpusların işyurdu için düzenlenen mesai saatleri içerisinde bu alanda spor yapabildikleri bilgisi verilmiştir. Ziyaret anında da mahpuslar tarafından bu alanın aktif olarak kullanıldığı görülmüştür.

79. Kurum İdaresi tarafından hazırlanan halı saha projesinin belgeleri Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş, projenin yetkili makamlardan onay aldığı ve inşaaata başlandığı görülmüştür. Ziyaret tarihinden sonra raporlama sürecinde İdare ile iletişime geçilmiş ve halı saha projesinin tamamlandığı, halı sahanın etrafına kör nokta kalmayacak şekilde kamera monte edildiği öğrenilmiş, bu hususa ilişkin belgeler tarafımıza iletilmiştir.

80. Manevi rehberlik servisinde görev yapan personel tarafından kuruma gelen mahpuslara manevi rehberlik formu doldurtulduğu, bireysel ve toplu görüşmeler yapıldığı bilgisi verilmiştir. Yapılan etkinlikler çizelge olarak tutulmuş ve Ayaş İlçe Müftülüğünden gelen bir müftü ile her ay 3 defa konferans düzenlendiği görülmüştür. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, manevi rehberlik servisine erişimde bir problem yaşanmadığı ve dilekçe vermeden de birebir görüşme yapılabildiği ifade edilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

81. Kurumda kapasitesi 100 kişilik olan açık görüş salonu bulunmaktadır.

82. Kurum İdaresi tarafından açık görüş için bir çizelge hazırlanmıştır. Çizelgeye göre pazartesi ve perşembe günleri arası, her gün 4 koğuş olacak şekilde 1 saatlik açık görüş¹⁰ planlaması yapıldığı görülmüştür.

¹⁰ 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 18'inci maddesinin beşinci fıkrası: "Çocuk kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklu çocuklar ile açık ceza infaz kurumları ve çocuk eğitimevlerinde kalan hükümlüler görüşlerini her zaman açık görüş şeklinde yapar."

83. Hasta olan mahpuslara, hekimin uygun görmesi ve Kurum Müdürünün izni ile revirde de açık görüş yaptırılabilirdiği ifade edilmiştir.

84. Kurumda toplam 40 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. İdare tarafından mahpusların, sayı ve sürede herhangi bir sınırlama olmaksızın ankesörlü telefonlardan her gün serbestçe¹¹ telefon görüşmesi yapabildikleri belirtilmiş; mahpuslarla yapılan görüşmelerde de bu husus teyit edilmiştir. Ziyaret sırasında, mahpusların telefon görüşmesini yalnız olarak yaptıkları, infaz ve koruma memurlarının yapılan görüşmeleri duyamayacak uzaklıkta durduğu görülmüştür. İncelemeler kapsamında ankesörlü telefonlar test edilmiş ve telefonların çalışır vaziyette olduğu görülmüştür. Tüberküloz hastası olan mahpusun kullandığı ankesörlü telefonun diğerlerinden ayrıldığı, telefonu sadece söz konusu mahpusun kullandığı öğrenilmiştir.

85. Kurum İdaresi tarafından hazırlanan Ziyaretçi Yaşam Alanı Projesi'ne ait belgeler Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiştir. Proje, ziyarete gelen mahpus yakınlarının kullanımına sunulmak üzere dinlenme alanı, mescit ve tuvalet gibi alanları içermektedir. İdare tarafından projenin ihale aşamasının bittiği ve yapım aşamasına geçildiği bilgisi verilmiştir.

86. Kurumun alt katında ve üst katında televizyon izlemek üzere tahsis edilmiş 2 televizyon salonu yer almakta, yatakhane olarak kullanılan odalarda ise televizyon bulunmamaktadır. Televizyon salonlarının, mahpuslar tarafından aktif olarak kullanıldığı ve kapasiteyi karşılayabilecek şekilde tasarlandığı görülmüştür. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, televizyon kanallarının yeterli olduğunu, televizyona erişimde herhangi bir kısıtlama olmadığını belirtmişlerdir.

87. Avukat görüşmelerinin yapılması için ayrılan oda, nizamiyenin girişindeki ek binada bulunmaktadır. Yapılan incelemelerde, görüşme odasının mevzuata uygun olarak konuşulanların başkaları tarafından duyulamayacak¹² ancak infaz ve koruma memurları tarafından görülebilecek şekilde tasarlandığı tespit edilmiştir.

¹¹ 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin dördüncü fıkrası: "Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlüler, ücretli telefonlarla sesli veya görüntülü olarak serbestçe görüşme yapabilirler."

¹² AİÖK, AİÖK Standartları, CPT/Inf (2002) 15, para.41: "Avukata erişim hakkı, avukatla özel konuşma hakkını da içermelidir."

17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 20'nci maddesinin birinci fıkrası: "Hükümlü ile avukatı, meslek kimliğinin ibrazı üzerine, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı, ancak; güvenlik nedeniyle görülebileceği bir biçimde, açık görüş usulüne uygun olarak görüştürülür."

H. İşyurtları ve Çalışma Koşulları

88. Kurumda işyurdu faaliyetleri kapsamında ayakkabı üretim atölyesi, çanta üretim atölyesi, saat üretim atölyesi, yöresel ürünler üretim atölyesi ve hobi atölyesi bulunmaktadır. Atölyelerde 49 mahpusun çalıştığı bilgisi verilmiştir. Ayrıca 9 mahpusun çay ocağında, 26 mahpusun ürün satış mağazalarında, 32 mahpusun ise Sincan Batı Adliyesinde çalıştığı ifade edilmiştir.

89. Atölyelerde çalışan mahpusların, Kurumda iyileştirme faaliyetlerine de katılmak suretiyle İdare ve Gözlem Kurulunun olumlu kararı üzerine ilgili atölyede görevlendirildiği ifade edilmiştir. Mahpusların işyurdu faaliyetlerinde yer almasından önce, psikolog tarafından işe uygun olup olmadığının tespit edildiği ve hekim raporu alındığı bilgisi edinilmiştir.

90. İşyurtlarının, hafta içi 08.30-17.00 saatleri arasında faaliyet gösterdiği, 1 saat dinlenme molası ve 1.5 saat öğle molası verildiği, mevsim şartlarına göre çalışmaların İşyurdu Yönetim Kurulu kararıyla uygun görülen başka gün ve saatlere çekilebileceği ifade edilmiştir.

91. İşyurtlarında çalışan mahpuslara, A sınıfı iş sağlığı ve güvenliği uzmanı tarafından eğitim verilmekte olup eğitime ilişkin sertifika örnekleri ve belgeler incelenmiştir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimi kapsamında; işyeri risk analizleri, ilgili koruyucu ekipmanların kullanımı, riskli alanlardaki uyarı levhalarının anlamları, riskten kaçınma bilgilendirmeleri gibi dersler verildiği ifade edilmiştir.

92. Atölyelerde çok sayıda uyarıcı levha olduğu ve yapılan faaliyetin özelliğine göre gerekli malzemelerin yeterli sayıda ve steril şekilde tutulduğu görülmüştür. İdare tarafından ayakkabı üretim atölyesinde, deri malzeme kullanımıyla ortaya çıkan ağır gazın aşağıya inmesi sebebiyle havalandırma sisteminin özel olarak zemine yapıldığı ve bu şekilde zararlı gazların havalandırma yoluyla atölye dışına atıldığı bilgisi verilmiştir.

93. Kurumda işyurtlarında çalışan mahpuslar için çıraklık sistemi uygulanmaktadır. Kurum tarafından tutulan puantaj cetvelinde¹³ mahpusların çıraklığa geçtiği tarihler belirtilmiştir. Mahpusların çalışma ücretlerini mevzuata uygun olarak puantaj usulüne göre aldıklarına dair puantaj cetveli ve sosyal güvenlik kayıtlarının tutulduğu görülmüştür.

¹³ 27/12/2005 tarihli ve 26036 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu ve İşyurtlarının İdare ve İhale Yönetmeliği’nin 22’nci maddesinin dokuzuncu fıkrası: “Ücretin tahakkukunda, günlük olarak tutulacak puantaj cetveli esas alınır. Puantaj cetvelinde çalışmanın yapıldığı tarih, çalıştırılan hükümlünün adı ve soyadı ile imzasına yer verilir. Puantaj cetveli, işveren temsilcisi ile işyurdu veya kurum yetkilisi tarafından görevlendirilecek personel tarafından müştereken, 2 nüsha olarak düzenlenir. Cetvelin bir nüshası işverence, diğer bir nüshası ise işyurdu müdürlüğü veya kurum yetkilisince muhafaza edilir.”

94. Görüşülen mahpuslar, genel olarak çalışma saatlerinin uygun olduğunu, sigortalarının yapılması ve ücretlerinin yatırılması konusunda herhangi bir sorun yaşamadıklarını, mola sürelerinin de yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

95. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve Kurum personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

96. Yatakhane olarak kullanılan odalardaki kalabalıklaşmanın önüne geçilebilmesi için mahpusların boş veya daha az mahpus bulunan odalara orantılı olarak yerleştirilmesi,

97. Banyonun mahpusların mahremiyetlerini sağlayacak şekilde düzenlenmesi,

98. Revir biriminde tutulan ilaçların son kullanma tarihlerinin düzenli olarak takip edilmesi ve son kullanma tarihi geçmiş olan ilaçların 2/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde Kurumdan çıkartılması,

99. Kurumda görev yapan psikolog tarafından, işyurtlarında çalışan mahpusların mesai saatleri de göz önüne alınarak, mahpuslara yönelik grup çalışması programı hazırlanması, hususları tavsiye edilmektedir.

2. Ankara Büyükşehir Belediyesine Yönelik Tavsiye

100. Ayaş ilçe merkezi ile Kurum arasında ring servisi hizmeti sunulması, hususu tavsiye edilmektedir.